

overhovedet kunne siges at være billige og rimelige, saa bør man selvfølgelig forhøje dem, men hvor stor en Forhøjelse man vil komme til ad denne Vej, er det umuligt nu at kunne sige noget om. Jeg er, som sagt, villig til at foretage Skridt i den Retning og skal sætte dem i Værk i den nærmeste Tid. Jeg har den Overbevisning, at man, naar man foretager denne Undersøgelse, vil faa Bekræftelse paa, hvad der ogsaa gentagne Gange blev anført af den ærede Ordfører for Forslagsstillerne (Guldbrandsen), at Staten gennemgaaende er en human Arbejdsgiver. — Man har, saa snart der har været Diskussion om Lønnen for Statens daglønnede Arbejdere, haft meget travlt med at fremdrage navnlig nogle enkelte Arbejdere, Ledvogterne under Banebestyrelsen, og det er jo ganske vist, at naar man ser hen til det statistiske Materiale her, hvorefter de skulle have 1 Krone i Dagløn, synes dette at være en meget lav Dagløn. Men hvis Forholdet er det, som jeg tror, det er, at Ledvogterne gennemgaaende ikke ere Folk, der staa i deres fulde Arbejdskraft, men derimod ere ældre Folk, hvis Arbejdsevne allerede er forringet, saa stiller Forholdet sig jo allerede af den Grund anderledes. Naar saa dertil kommer, at Ledvogterne have et Emolument: Fribolig, at de have — mange Steder i alt Fald — Adgang til Ekstrabetaling for Ekstra-Arbejde, og at endelig deres Hustruere deltage i Arbejdet og faa særskilt Løn for det Arbejde, de udføre, nemlig 50 Kr. — det er ganske vist ikke store Sager, men det tæller dog med — saa vil Resultatet blive det, at disse Arbejdere vistnok have god Grund til at være tilfredse med deres Stilling, og jeg tror ogsaa, det er et Faktum, at de ere det. — En anden Klasse Arbejdere, man har fremdraget, er Skovarbejderne. Jeg skal tildele mig om Statens Skovarbejdere at sige et Par Ord, idet jo navnlig her det Moment stærkt vil komme frem, som jeg tillod mig at fremhæve, at der ved Lønnens Fastsættelse bør tages Hensyn til den paa Egnen sædvanlige Lønning for lignende Arbejde. Her har Forholdet været det, at Daglønnen for Landarbejdere uden Kost var gennemsnitlig for 1887 148 Øre og for 1892 162 Øre. Hvis man gaar ud fra, at den Stigning, der saaledes har fundet Sted fra 1887 til 1892, og som altsaa udgør 10 pCt., er vedbleven i de næste 5 Aar, vil Daglønnen for Landarbejdere nu kunne sættes til 177 Øre. Undersøger man saa, hvad Statens Skovarbejdere have i Gennemsnitsdagløn, og man udskyder de ikke mange

Skovarbejdere, som have 3 Kr. og derover, saa vil man finde, at Gennemsnitsdaglønnen for Statens Skovarbejdere netop er 177 Ø. Det er jo et Tilfælde, at man kommer akkurat til det samme Tal, men det viser altsaa, at Skovarbejderne have i Dagløn omtrent det samme, som Landarbejderne maa antages at have. Men hermed ere vi ikke færdige. Som Regel have Skovarbejderne nemlig ogsaa Emolumenter, fri Bolig, Jord, Brændsel, og hvis man vil anslaa Værdien deraf og udregne det som et Tillæg til Daglønnen, er det givet, at Statens Skovarbejdere have mindst 2 Kr., medens Landarbejderne uden Kost kun tjene 177 Ø. Disse Forhold fortjene jo Undersøgelse. Naar jeg har fremhævet Skovarbejderne her, er det ikke, fordi jeg dermed vil slaa fast, at den Lønning, Skovarbejderne have, er tilstrækkelig. Det er meget muligt, at naar man kommer til en nærmere Undersøgelse af Forholdene, vil det vise sig, at en Del har fuldt ud tilstrækkelig Løn, medens der maaske er andre af dem i andre Egne af Landet, som have utilstrækkelig Løn, og saa mener jeg, at man maa forhøje Lønnen for dem, der have utilstrækkelig Løn, men der er ingen Grund til at forhøje Lønningen hverken med 35 Ø. eller med noget andet Beløb for dem, om hvem det maa erkendes, at deres Lønning er fuldt tilstrækkelig, naar den sammenholdes med Lønningerne for Arbejdere under lignende Arbejdsvilkaar. Saaledes er min Stilling til hele det store Spørgsmaal. Dette mener jeg, at man kan og bør gøre her, det er jeg villig til at gøre, men til det hele Lovforslag her ser jeg mig ikke i Stand til at udtale min Tilslutning.

K. M. Klausen: Jeg kan ikke andet end straks udtale min Sympati for det Princip, der ligger til Grund for dette Lovforslag, derimod maa jeg tage Forbehold over for Lovforslaget i dets Enkeltheder. Naar jeg udtaler min Sympati, er det jo heller ikke saa forunderligt, thi saa længe Socialdemokratiet har haft Sæde her i Rigsdagen, have vi Aar efter Aar talt Statsarbejdernes Sag, og i de tre Aar, jeg har haft den Ære at være Medlem af dette Ting, har jeg ogsaa hvert Aar fremdraget de Kaar, hvorunder Statens Arbejdere leve. Det kan da naturligvis ikke andet end tilfredsstillende os at se, at andre Partier nu ogsaa begynde at faa Øjet aabent for dette store Spørgsmaal. Jeg ser saaledes i Referaterne fra Højres Delegeretmøde, at man ogsaa der har udtalt